

ÚSTAVNÝ ZÁKON o slobode médií

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto ústavnom zákone:

Slobodné médiá a novinári schopní sprostredkovať verejnosti informácie sú súčasťou slobodnej a demokratickej spoločnosti.

Je vo verejnom záujme, aby novinári a médiá boli schopní kontrolovať výkon verejnej moci v Slovenskej republike a transparentne sprostredkovať o tom informácie verejnosti.

Podpora a ochrana novinárov a slobodných médií je vo verejnom záujme a prispieva k rozvoju demokratickej spoločnosti a právneho štátu.

V demokratickom a právnom štáte orgány verejnej moci rešpektujú a ctia úlohu slobodných médií.

Slovenská republika podporuje princíp samoregulácie a koregulácie médií ako vhodný nástroj na zabezpečenie dodržiavania novinárskej etiky a ochrany základných práv a slobôd.

Informačná a kultúrna pluralita v médiách je súčasťou práva na slobodu prejavu.

Mediálny systém Slovenskej republiky tvoria súkromné médiá, médiá verejnej služby a komunitné médiá.

Slovenská republika podporuje duálny systém vysielania ako prostriedok udržania plurality televízneho a rozhlasového vysielania.

Základné ustanovenia

Článok 1

Predmet úpravy

Tento ústavný zákon ustanovuje

- a) základné práva a povinnosti novinárov pri výkone novinárskej činnosti,
- b) základné práva a povinnosti poskytovateľov mediálnych informačných služieb pri sprostredkovaní informácií verejnosti,
- c) povinnosti povinných subjektov a ich predstaviteľov vo vzťahu k novinárom pri výkone novinárskej činnosti,
- d) princípy redakčnej zodpovednosti a transparentnosti vlastníctva médií,
- e) princípy plurality mediálnych služieb.

Článok 2

Vymedzenie niektorých pojmov

(1) Novinárskou činnosťou je

- a) vyhľadávanie informácií,
- b) analyzovanie informácií,
- c) komentovanie informácií,
- d) vytváranie spravodajských, publicistických alebo dokumentárnych alebo obdobných komunikátov novinárskej povahy, najmä vo forme textu, fotografie, ilustrácie, zvukovým záznamom, audiovizuálnym záznamom, pomocou aspoň dvoch činností podľa písmen a) až c) (ďalej len „komunikát“).

- (2) Novinárom je fyzická osoba, ktorá spravidla sústavne ako svoje povolanie vykonáva aspoň tri z činností uvedených v odseku 1 za účelom sprostredkúvania komunikátov verejnosti prostredníctvom mediálnej informačnej služby.
- (3) Povinným subjektom je orgán verejnej moci, ním zriadená rozpočtová organizácia a príspevková organizácia, právnická osoba zriadená zákonom a právnická osoba, ktorá je ovládaná osobou¹ uvedenou v tomto ustanovení. Povinným subjektom je aj ústavný činiteľ a iný verejný funkcionár.²
- (4) Predstaviteľom povinného subjektu je osoba, ktorá riadi a zodpovedá za povinný subjekt, najmä člen vlády Slovenskej republiky, štatutárny zástupca ústredného orgánu štátnej správy, predseda samosprávneho kraja, primátor mesta, starosta obce alebo iný štatutárny zástupca povinného subjektu.
- (5) Poskytovateľom mediálnej informačnej služby je vysielateľ,³ vydavateľ periodickej tlače,⁴ tlačová agentúra,⁵ prevádzkovateľ webového portálu a poskytovateľ inej obsahovej služby, ak sprostredkujú verejnosti prístup ku komunikátom.
- (6) Mediálnou informačnou službou je periodická tlač, programová služba vysielateľa, agentúrne spravodajstvo, webový portál, a iná obsahová služba, ktorá sprostredkúva verejnosti prístup ku komunikátom.
- (7) Mediálnou informačnou službou nie je obsahová služba slúžiaca v prevažnej miere na iný účel ako sprostredkúvanie komunikátov verejnosti, najmä na
 - a) na vlastnú prezentáciu,
 - b) prezentáciu tretej osoby alebo jej činnosti,
 - c) poskytovanie služieb informačnej spoločnosti⁶ vo forme ponuky tovarov a služieb.
- (8) Mediálnou informačnou službou nie je ani webové sídlo povinného subjektu.
- (9) Práva ani ochrana podľa tohto ústavného zákona sa nevzťahuje na mediálnu informačnú službu, ktorej poskytovateľom je orgán verejnej moci, orgán územnej samosprávy, politická strana alebo politické hnutie. Ak nejde o poskytovateľa verejnej mediálnej služby, ochrana podľa tohto ústavného zákona sa nevzťahuje ani na mediálnu informačnú službu, ktorá je prevažne financovaná z verejných zdrojov, politickou stranou alebo politickým hnutím.

**Základné práva a právne vzťahy
novinárov, poskytovateľov mediálnych informačných služieb a povinných subjektov**

**Článok 3
Novinárska činnosť a novinár**

- (1) Novinárska činnosť je realizáciou práva na slobodu prejavu a práva na informácie.
- (2) Základnými princípmi výkonu novinárskej činnosti je objektivnosť a nestrannosť pri informovaní, vyváženosť, kritika založená na faktoch, zodpovednosť a rešpekt k základným

¹ § 66a ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.

² Čl. 2 ods. 1 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov.

³ § 2 ods. 1 zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov.

⁴ § 2 ods. 3 zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnem spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov.

⁵ § 2 ods. 5 zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnem spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov.

⁶ Zákon č. 22/2004 Z. z. o elektronickom obchode a o zmene a doplnení zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 284/2002 Z. z.

právam a slobodám. Novinár dodržiava pri výkone novinárskej činnosti jej základné princípy a etické štandardy.

- (3) Novinár koná tak, aby pri výkone novinárskej činnosti nedošlo k uprednostneniu osobného záujmu⁷ novinára alebo poskytovateľa mediálnej informačnej služby pred verejným záujmom.⁸
- (4) Novinár nesmie vykonávať funkciu v politickej strane alebo v politickom hnutí, vystupovať v ich mene alebo pôsobiť v ich prospech.
- (5) Ak nejde o poslanca obecného zastupiteľstva, poslanca mestského zastupiteľstva alebo poslanca zastupiteľstva samosprávneho kraja, práva ani ochrana podľa tohto ústavného zákona sa nevzťahuje na novinára, ktorý
 - a) požíva imunity a výsady podľa zákona alebo podľa medzinárodného práva,
 - b) vykonáva štátnu službu,
 - c) je predstaviteľom povinného subjektu,
 - d) ústavným činiteľom alebo
 - e) verejným funkcionárom.

Článok 4

Sloboda a nezávislosť poskytovania mediálnej informačnej služby

Poskytovanie mediálnej informačnej služby sa realizuje slobodne a nezávisle. Do vnútornej organizácie mediálnej informačnej služby a poskytovateľa mediálnej informačnej služby možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.

Článok 5

Redakčná zodpovednosť

- (1) Za obsah komunikátu zodpovedá poskytovateľ mediálnej informačnej služby, prostredníctvom ktorej bol komunikát zverejnený. Zodpovednosť novinára za komunikát voči poskytovateľovi mediálnej informačnej služby, ktorý tento komunikát oprávnenne zverejnil, týmto nie je dotknutá.
- (2) Poskytovateľ mediálnej informačnej služby nezodpovedá za zverejnený obsah
 - a) informácie poskytnutej orgánom verejnej moci, ním zriadenou organizáciou, právnickou osobou zriadenou zákonom alebo právnickou osobou, ktorá je ovládaná takým orgánom, organizáciou alebo osobou, alebo poskytnutej predstaviteľom takého orgánu, organizácie alebo osoby,
 - b) oznámenia v naliehavom verejnom záujme,
 - c) komunikátu, ktorého zverejnenie nariadil orgán verejnej moci,
 - d) ak tak ustanoví zákon.
- (3) Poskytovateľ mediálnej informačnej služby je povinný vytvoriť pre novinára podmienky, ktoré garantujú nezávislosť novinárskej činnosti. Uplatňovanie princíпов novinárskej činnosti a redakčná zodpovednosť sa zabezpečuje prostredníctvom redakčných rozhodnutí. Novinár rešpektuje redakčné rozhodnutia.

Článok 6

Transparentnosť vlastníckych vzťahov a financovania mediálnych informačných služieb

⁷ Čl. 3 ods. 3 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov.

⁸ Čl. 3 ods. 2 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov.

- (1) Verejnosť má právo na úplné a neskreslené informácie o vlastníckej štruktúre mediálnej informačnej služby a konečnom užívateľovi výhod, ako aj o zdrojoch financovania vrátane darov, iných príspevkov tretích osôb a poskytnutých výhod.
- (2) Poskytovateľ mediálnej informačnej služby je povinný mať transparentnú vlastnícku štruktúru. Poskytovateľ mediálnej informačnej služby sa zapisuje do registra podľa osobitného predpisu.⁹
- (3) Poskytovateľ mediálnej informačnej služby je povinný označiť mediálnu informačnú službu svojimi identifikačnými údajmi a odkazom na svoje webové sídlo. Poskytovateľ mediálnej informačnej služby je povinný zverejniť na svojom webovom sídle svoju vlastnícku štruktúru a identifikáciu konečného užívateľa výhod.¹⁰

Článok 7

Právo na prístup k informáciám a ich zdrojom

- (1) Povinný subjekt a predstaviteľ povinného subjektu poskytujú novinárom a mediálnym informačným službám informácie o svojej činnosti, ktoré sú pravdivé a úplné a forma a spôsob ich poskytnutia umožňujú včasné a všestranné informovanie verejnosti; práva na slobodný prístup k informáciám ustanovené zákonom tým nie sú dotknuté.¹¹
- (2) Povinný subjekt a predstaviteľ povinného subjektu sú povinní voči novinárom a mediálnym informačným službám postupovať nediskriminačne na základe princípu rovnakého zaobchádzania.

Článok 8

Ochrana zdroja informácií

- (1) Ochrana zdroja informácií je realizáciou práva na slobodu prejavu a práva na informácie.
- (2) Ak o to požiadala osoba, ktorá informáciu poskytla, sú novinár a poskytovateľ mediálnej informačnej služby povinní zachovávať mlčanlivosť o zdroji informácií získaných pri novinárskej činnosti a o obsahu týchto informácií tak, aby sa nedala zistiť totožnosť zdroja; s písomnosťami, tlačovinami a inými nosičmi údajov, najmä obrazovými záznamami, zvukovými záznamami, audiovizuálnymi záznamami a nosičmi dát v akejkoľvek podobe, na základe ktorých by mohla byť zistená totožnosť fyzickej osoby, ktorá informácie poskytla, sú povinní zaobchádzať tak, aby nemohlo dôjsť k odhaleniu totožnosti zdroja informácií.
- (3) Povinnosť zachovávať mlčanlivosť sa vzťahuje aj na zamestnanca poskytovateľa mediálnej informačnej služby, ako aj na dodávateľa alebo inú osobu, ktorá sa oboznámila so zdrojom informácie podľa odseku 2 alebo s informáciou, ktorá by mohla viesť k odhaleniu totožnosti zdroja tejto informácie.
- (4) Osobu povinnú zachovávať mlčanlivosť môže od tejto povinnosti oslobodiť udelením súhlasu len osoba, ktorá informáciu poskytla. Po smrti tejto osoby patrí právo udeliť súhlas blízkym osobám;¹² súhlas nie je platný, ak čo len jedna blízka osoba písomne vyslovila nesúhlas. Ak niet blízkych osôb, povinnosť zachovávať mlčanlivosť zaniká.

⁹ Zákon č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

¹⁰ § 6a zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 315/2016 Z. z.

¹¹ Napríklad zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, § 20 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 198/1994 Z. z. o Vojenskom spravodajstve, § 80 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, § 23 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 46/1993 Z. z. o Slovenskej informačnej službe.

¹² § 116 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník.

- (5) Povinnosť zachovávať mlčanlivosť sa nevzťahuje na prípad, ak zákonom uloženú povinnosť prekaziť spáchanie trestného činu možno splniť len s odhalením zdroja informácií a verejný záujem na predchádzaní trestnej činnosti celkom zjavne prevažuje záujem na ochrane zdroja.

Článok 9 **Bezpečnosť novinára**

Pred útokmi na novinárov, ktoré súvisia s výkonom novinárskej činnosti, poskytuje Slovenská republika novinárom zvýšenú ochranu prostriedkami trestného práva. Podrobnosti o postavení novinára ako chránenej osoby pri výkone novinárskej činnosti alebo v súvislosti s jej výkonom upraví zákon.

Článok 10 **Bezpečnosť štátu**

V záujme zvrchovanosti a bezpečnosti štátu Slovenská republika nepodporuje pôsobenie, nepriznáva práva a neposkytuje ochranu podľa tohto ústavného zákona mediálnym informačným službám, ktoré sú priamo alebo nepriamo financované teroristickou organizáciou alebo fyzickou osobou, právnickou osobou či štátom, ktorý sa nachádza na sankčnom zozname Organizácie spojených národov alebo Európskej únie.

Pluralita mediálnych služieb

Článok 11 **Kultúrna a informačná pluralita**

- (1) Slovenská republika vytvára podmienky, chráni a podporuje kultúrnu a informačnú pluralitu. Predovšetkým vytvára proporcionálne a nediskriminačné prostredie pre spravodlivú hospodársku súťaž a rozvoj nových technológií a obsahových služieb.
- (2) Slovenská republika pristupuje k súkromným poskytovateľom mediálnej služby na základe princípu rovnakého zaobchádzania a rovnocenného prístupu k verejným zdrojom.
- (3) Úlohou poskytovateľa verejnej mediálnej služby je podporovať kultúrnu pluralitu obyvateľov Slovenskej republiky najmä podieľaním sa na výchove a vzdelávaní s rešpektom k názorovej pluralite a ľudským právam, objektívnym informovaní verejnosti a sprostredkovaní umeleckej tvorby a kvalitnej zábavy. Verejná mediálna služba je financovaná transparentne, viaczdrojovo, najmä z verejných prostriedkov a tak, aby sa zabezpečila politická nezávislosť a ekonomická samostatnosť. Podrobnosti ustanoví zákon.

Článok 12 **Duálny systém poskytovania mediálnych služieb**

- (1) Rozhlasové vysielanie a televízne vysielanie je za účelom zabezpečenia plurality informovania verejnosti realizované v duálnom systéme vysielateľom verejnoprávnym¹³ a súkromnými vysielateľmi.¹⁴
- (2) Slovenská republika chráni a podporuje duálny systém vysielania. Orgány verejnej moci podporujú, vytvárajú a udržiavajú technické a regulačné predpoklady pre rozvoj duálneho systému vysielania. Podrobnosti ustanoví zákon.

¹³ § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov.

¹⁴ § 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov

- (3) Princípy duálneho systému podľa odseku 2 sa uplatňujú aj pri poskytovateľoch verejných mediálnych služieb, ktoré nie sú vysielaním.

Článok 13 **Samoregulácia**

- (1) Samoregulácia je legitímnym spôsobom efektívneho poskytovania mediálnych služieb umožňujúcich ochranu základných práv a slobôd.
- (2) Slovenská republika vytvára podmienky a podporuje systémy koregulácie s použitím efektívnych systémov samoregulácie mediálnych služieb. Podrobnosti ustanoví zákon.

Článok 14 **Komunitné médiá**

- (1) Komunitné médiá prispievajú k mediálnej gramotnosti, odstraňovaniu negatívnych stereotypov a medzikultúrnemu dialógu.
- (2) Slovenská republika uznáva dôležitosť komunitných médií ako nástroja občianskej spoločnosti na posilnenie povedomia o základných právach a slobodách, informačnej plurality menších a znevýhodnených skupín, sociálnej inklúzie, jazykovej rozmanitosti a lokálnej identity.
- (3) Komunitným médiom je mediálna informačná služba nekomerčnej povahy poskytovaná s cieľom angažovať sa vo verejnom záujme alebo v záujme komunity bez toho, aby jej účelom bolo dosahovať priamo alebo nepriamo zisk.

Záverečné ustanovenia

Článok 15

- (1) Základné práva a slobody priznané Ústavou Slovenskej republiky alebo medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, nie sú týmto ústavným zákonom dotknuté.
- (2) Výklad a uplatňovanie práv priznaných týmto ústavným zákonom musí byť v súlade s Ústavou Slovenskej republiky.

Článok 16 **Účinnosť**

Tento ústavný zákon nadobúda účinnosť 1. septembra 2021.